

باید و نبایدهای اولین جلسه دادرسی مدنی

مؤلفین

عرفان بیگزایی
وکیل دادگستری

میلاد حسین تبار
مدیر مسئول امور پژوهش
بنیاد علمی قانون یار

انتشارات قانون یار

۱۳۹۸

سرشناسه	:	حسین تبار، میلاد، ۱۳۶۹ -
عنوان قراردادی	:	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	باید و نیاید های اولین جلسه دادرسی مدنی /تألیف میلاد حسین تبار، عرفان بیگزضایی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۸ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۹۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۴۳-۱۴۷.
موضوع	:	آیین دادرسی مدنی — ایران
موضوع	:	Civil procedure -- Iran
موضوع	:	اقامه دعوا — ایران
موضوع	:	-- Iran Actions and defenses
موضوع	:	قانون مدنی — ایران
موضوع	:	Civil law -- Iran
شناسه افزوده	:	بیگزضایی، عرفان، ۱۳۷۴-
رده بندی کنگره	:	۷۱۰.۴۴۲
رده بندی دیویی	:	۷۱۰.۴۴۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۶۰۱۵

انتشارات قانون یار

باید و نیاید های اولین جلسه دادرسی مدنی

تألیف: میلاد حسین تبار - عرفان بیگزضایی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۹۲-۴

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول.....	۱۳
کلیات.....	۱۳
مبحث اول - مفاهیم.....	۱۳
گفتار اول - مفهوم جلسه ، دادرسی و جلسه ی دادرسی.....	۱۴
گفتار دوم - مفهوم حقوق و تکالیف.....	۱۹
گفتار سوم - مهم حراهران و خواننده و نماینده آنها.....	۲۳
مبحث دوم - اقسام دادرسی و اقسام جلسه.....	۳۱
گفتار اول - اقسام دادرسی.....	۳۱
گفتار دوم : جلسه ی دادرسی و اقسام جلسه دادرسی.....	۳۷
مبحث سوم : تشریفات و اوصاف جلسه ی دادرسی.....	۴۲
گفتار اول : تشریفات جلسه ی دادرسی.....	۴۲
گفتار دوم : اوصاف جلسه ی دادرسی.....	۵۴
فصل دوم.....	۵۷
شناسایی ضابطه ی اولین جلسه ی دادرسی.....	۵۷
مبحث اول - توصیف حقوقی اولین جلسه ی دادرسی و چگونگی تشخیص آن.....	۵۸
گفتار اول : توصیف حقوقی اولین جلسه ی دادرسی و اوصاف زمانی آن.....	۵۸
گفتار دوم : چگونگی تشخیص اولین جلسه ی دادرسی در دعاوی مختلف :.....	۶۷
مبحث دوم - تشخیص و شناسایی جلسه ی اول در موارد تجدید جلسه.....	۷۲

گفتار اول - تجدید جلسه و اصطلاحات مشابه ۷۴

گفتار دوم - تشخیص جلسه ی اول در موارد تجدید جلسه ی دادرسی ۷۵

فصل سوم ۸۹

حقوق و تکالیف اصحاب دعوا بر اساس جلسه ی اول دادرسی ۸۹

مبحث اول - حقوق اصحاب دعوا بر اساس اولین جلسه ی دادرسی ۸۹

گفتار اول - حقوق خواهان ۸۹

گفتار دوم - حقوق خوانده ۱۰۰

گفتار سوم - حقوق مشترک خواهان و خوانده ۱۱۴

مبحث دوم - تکالیف اصحاب دعوا بر اساس اولین جلسه ی دادرسی ۱۲۸

گفتار اول - تکالیف خواهان ۱۲۸

گفتار دوم - تکالیف خوانده ۱۳۲

گفتار سوم : تکالیف مشترک اصحاب دعوا در اولین جلسه ی دادرسی ۱۳۷

منابع و مآخذ ۱۴۳

الف - منابع فارسی ۱۴۳

ب - منابع عربی ۱۴۷

پیشگفتار

آیین و تشریفات دادرسی، مانند حقوق ماهوی، دارای اصول و قواعدی است که به یکباره بوجود نیامده است، بلکه حاصل تجربیات قضایی مراجع مختلف بوده که در سالیان متمادی بدان دست یافته اند، به گونه ای که بهترین روش رسیدن به حل و فصل عادلانه و منصفانه دعاوی، تنها در اجرای دقیق اصول و قواعد آیین دادرسی امکان پذیر می باشد که نادیده انگاشتن، حیازا سهل انگاری در اعمال این اصول و قواعد، باعث معطل ماندن حقوق ماهوی و تضییع حقوق افراد از یک طرف و انجام دادرسی غیر عادلانه و سرانجام نقض احکام صادره از طرف دیگر خواهد بود. به نظر می رسد که در نظام حقوقی ایران وضع این اصول و قواعد بر خلاف اصول و قواعد حقوق ماهوی، رشد قابل توجهی نداشته است و این امر، ناشی از این است که متون فقهی به عنوان مهمترین منبع احکام و قوانین ماهوی ایران بوده، در حالی که در این متون به ندرت به قواعد و احکام دادرسی اشاره شده است که البته به دور ماندن علمای دین از کانون حکومت، در زمان تدوین این متون عدم پیش بینی قواعد و اصول دادرسی قابل توجیه می باشد. مع الوصف، قواعد و اصول دادرسی در طول زمان در هر یک از نظامهای حقوقی شکل گرفته است و برخی از نظام های حقوقی نیز با گذشتن از سایر نظام ها در طول زمان به اصلاحاتی در قواعد دادرسی دست یافته اند که حقوق ایران از دسته اخیر می باشد. یعنی در سال ۱۲۹۰ هجری شمسی مقنن ایران، قانون اصول محاکمات حقوقی را با الهام از ق.آ.د.م مصوب ۱۸۰۷ میلادی کشور فرانسه به تصویب رساند که این قانون در سال ۱۳۱۸ ه. ش تحت عنوان قانون آیین دادرسی مدنی اصلاح گردید. به هر حال قواعد و اصول دادرسی نیز اگر در محکمه و صحن دادرسی به منصه ظهور نرسد، مانند موجودی بی روح در کنار سایر قواعد به ورطه فراموشی سپرده می شود و بهترین مرحله دادرسی، آنگاه است که اصحاب

دعوا با یکدیگر مواجه شده و به ادعا و دفاع می پردازند و الا مدعی بودن نسبت به امری و مدافع بودن نسبت به آن اگر در جلسه دادرسی ظهور پیدا نکند، هیچ آثاری بر آن بار نمی شود. پس تحقق وظایف و اختیارات طرفین و به عبارت دیگر تجلی حقوق و الزامات اصحاب دعوا در جلسه دادرسی امکان پذیر است. در طول دادرسی ممکن است جلسات دادرسی متعددی مقدمات گردد. ولی اولین جلسه دادرسی به لحاظ حقوق و تکالیفی که مقنن به این جلسه محصور کرده است، دارای اهمیت به سزایی می باشد و هرگونه غفلت در اعمال آن حقوق و تکالیف باعث می شود که تا پایان دادرسی فرصت تمسک بدانها زائل و چه بسا تاثیر گسترده ای در نتیجه نهایی دادرسی داشته باشد. به عنوان مثال به موجب ماده ۸۷ قانون آئین دادرسی مدنی، ایرادات و اعتراضات، باید تا پایان اولین جلسه دادرسی به عمل آید در غیر اینصورت به موجب ماده ۹۰ همان قانون دادگاه مکلف نیست جدا از ماهیت دعوا نسبت به آن اتخاذ تصمیم نماید. با توجه به اینکه در قانون آئین دادرسی مدنی و سایر مقررات از اولین جلسه دادرسی تعریفی به عمل نیامده و معیاری برای آن ارائه نشده است. همچنین به لحاظ علمی، سوالات متعددی در ارتباط با جلسه اول دادرسی در تمام داوری فعلی ما مطرح است.